

Hygiejne i Hjemmeplejen og på Plejehjem

Udarbejdet af
Hygiejnesygeplejerske
Birgitte Sachmann og
Christina Niemann
Godkendt af
Maranne Hansen
Version 2.2

Perifere venekatetre (PVK)

Gældende fra marts 2022
Rev. senest marts 2025

Baggrund

IV-behandling af borgere i eget hjem er en ny opgave i kommunalt regi. Behandlingen skal foregå efter lokale hygiejniske og kliniske retningslinjer, som sikrer såvel borgerens som medarbejderens sikkerhed, med udgangspunkt i de forhold som eksisterer i eget hjem. Lokale retningslinjer kan suppleres af retningslinjer for et bestemt præparat eller i forhold til en konkret borger.

Formål

At sikre katetrets funktionalitet og reducere kateterrelaterede infektioner samt andre tilstødende komplikationer, ved at systematisere pleje og håndtering af perifere intravenøse porte.

Hvad er et perifert venekateter

Et kateter der anlægges i en perifer vene - overekstremiteter anbefales men undgå albuebøjningen hvis muligt. Er forbeholdt kortvarige (dage) behandlinger med medikamenter, som ikke er vævsirriterende.

Ansvar

Alle sygehuse kan henvise, sygehuset skal angive en ansvarlig afdeling og sikre at et lokalt sygehus kan være behjælpelige ved evt. behov for genanlæggelse af adgangsport eller fremskaffelse af materiale. Den enkelte sygeplejerske har ansvaret for at følge kommunens samt ordinerende afdelings kliniske og hygiejniske retningslinjer vedrørende proceduren.

- Behandlingen må maks foregå 3 gange dagligt og i tidsrummet 7 – 23.
- CRP på 3. dag, behandlingsansvarlig læge skal vurdere hvornår borger må gå over til tablet behandling.
- Den enkelte behandling skal kunne administreres indenfor en time.

Målgruppe

Aftalen gælder for voksne over 15 år. Behandlingen skal være opstartet i sygehus regi, og borger skal være stabil og lægefagligt vurderet egnet til at færdiggøre behandlingen i primær sektor.

Hygiejne i Hjemmeplejen og på Plejehjem

Udarbejdet af
Hygiejnesygeplejerske
Birgitte Sachmann og
Christina Niemann
Godkendt af
Maranne Hansen
Version 2.2

Perifere venekatetre (PVK)

Gældende fra marts 2022
Rev. senest marts 2025

Skal behandlingen foregå i eget hjem, skal hjemmet vurderes egnet til hjemmebehandling af den kommunale sygepleje. At et hjem er egnet til iv behandling indebærer blandt andet at remedierne kan opbevares utilgængeligt for børn, og i lukkede kasser eller i et skab. Må ikke opbevares på gulvet. Derudover skal borger være inforstået med, at sygeplejersken skal bruge et bord eller andet tilpas stor overflade der kan rengøres, hvor remedierne lægges op og klargøres til behandlingen.

Alternativt kan behandlingen foregå på sygeplejeklinikken.

Generelle hygiejniske principper

Korrekt håndhygiejne skal foretages før og efter al kontakt med et intravaskulært kateter, og altid inden man tager rene handsker på, og når man har taget handskerne af igen.

Benyt altid non-touch teknik.

Undgå al unødig kontakt med berøring af studser og tilkoblinger.

Der anvendes PVK med lille forlængerslange, og sikkerhedshylster, som nålen trækkes ind i, så snart man trækker nålen ud efter anlæggelsen. PVK med låg (skorsten) anvendes ikke på sygehuset, andet end af anæstesen, bla. fordi det kun må ligge i et døgn. Men hvis borger har dette, må skorsten kun anvendes umiddelbart efter anlæggelse af PVK for at bevare aseptiske forhold. I stedet anvendes forlængerslange med en desinficerbar adgangshane/trevejshane til indgift, og venflon skiftes efter et døgn.

Der må ikke være gennemtræk i rummet og der ryges ikke i rummet når kateteret håndteres .

Alle remedier til PVK håndteringen lægges på et sterilt afdækningsstykke (eller rent stykke) eller et brugbart afsprittet køkkenbord/sengebord, der forinden er rengjort med vand og sæbe og desinficeret med sprit til overflader. Når sterile remedier er pakket ud af indpakningen, skal man sikre sig at tilkoblinger kun rører ved et sterilt stykke eller holdes i luften indtil tilkobling.

Hold alt så rent eller sterilt og tillukket, som det arbejdsmæssigt er muligt.

Alle desinfektionsprocedurer skal tørre helt op inden man kan gå videre i processen. Man må ikke vifte med hænderne for at det tørrer hurtigere.

Ved desinfektion af membraner, adgangsporte, ampuller med mere benyttes desinfektionsswaps med 70-85% alkohol uden glycerin.

Borgere med PVK må ikke gå i svømmehal eller karbad, og ved brusebad beskyttes forbindelse, indstiksted, adgangsport og tilkoblinger mod vand.

Hygiejne i Hjemmeplejen og på Plejehjem

Udarbejdet af
Hygiejnesygeplejerske
Birgitte Sachmann og
Christina Niemann
Godkendt af
Maranne Hansen
Version 2.2

Perifere venekatetre (PVK)

Gældende fra marts 2022
Rev. senest marts 2025

Observationer

Indstiksstedet inspiceres dagligt gennem forbindelse i forhold til infektion, fugt eller løs forbindelse før man giver medicin eller skyller i porten. OBS feber af ukendt årsag. Ved mistanke om infektion kontaktes læge. Tegn på infektion er rødme, hævelse og smerter ved indstikssted. Er der tegn på infektion fjernes PVK.

Hold øje med at væsken løber, og at der ikke kommer smerter eller hævelse ved indstikssted.

Milde symptomer på allergisk reaktion:

Høfeber, astma, mavegener, klør og nældefeber – kan ofte behandles med antihistaminer.

Anafylaksi (se særskilt instruks)

Krav til sygeplejersker der håndterer iv adgange

Skal have deltaget i Sygehus Lillebælts undervisning omkring iv behandling eller tilsvarende fra andet sygehus. Derudover er det en ledelsesmæssig beslutning, om en nyansat sygeplejerske vil kunne varetage behandlingen inden vedkommende har været på kursus, i forhold til tidligere erfaringer på området (evt efter gennemgang af retningslinjen ved akutsygeplejerske eller hygiejnesygeplejerske).

Remedier

Sygehuset leverer en iv kasse – en til antibiotika behandling og en til væske behandling. Alle remedier opbevares utilgængeligt for børn og i lukkede kasser eller skab.

Sygeplejersken medbringer:

- Engangshandsker, engangsforklæde
- Adrenalin
- Kanyleboks
- Poser
- Sprintsaps uden glycerin (hvis de ikke er medgivet fra sygehuset)
- Evt sterilt eller rent afdækningsstykke

Adgangsport

Hygiejne i Hjemmeplejen og på Plejehjem

Udarbejdet af
Hygiejnesygeplejerske
Birgitte Sachmann og
Christina Niemann
Godkendt af
Maranne Hansen
Version 2.2

Perifere venekatetre (PVK)

Gældende fra marts 2022
Rev. senest marts 2025

Der anvendes:

- Codan-mix Add sæt
- divibeX overføringskanyle
- elastomerisk pumpe
- Cadd-pumper

Injektionsporten desinficeres i min 5 sek. før og efter anvendelse.

Begræns til- og frakoblinger.

PVK må ikke skubbes længere ind, og er det faldet lidt ud, er man nødt til at anlægge et nyt. Grunden til dette er at risikoen for infektion hvis det skubbes længere ind, er meget stor.

Fremgangsmetode ved indgift af væsker, medikamenter med mere

Det dokumenteres dagligt, at der er taget stilling til fortsat anvendelse af kateteret. Der kan gives isotoniske væsker samt antibiotika i lukkede systemer.

- Borger orienteres om at sætte sig ned mens man blander medicinen.
- Herefter udføres TOBS (generelt med 1 BTs måling, med mindre værdien er afvigende. Der iværksættes eventuelle handlinger og observationer ud fra retningslinjen omkring TOBS, hvis der er afvigelser i målingerne.
- Håndhygiejne og klargøring af slangesæt og medicin, på et afsprittet bord eller et sterilt/rent afdækningsstykke, væsken skal løbe gennem hele slangen, inden den tilkobles. OBS studs på slange, sprøjte mm. ikke lægges på bordet, hvis der "kun" anvendes et rent bord/stykke. Lad den i stedet være i den sterile indpakning.
- Desinfektion af adgangsport (ethanol spritswaps) og herefter skylles med sterilt saltvand (NaCl 0,9%) min 3ml.
- Ved beregning af indløbstid, går man ud fra, at 20 dråber svarer til 1ml. dvs hvis en væske på 100ml skal løbe ind på 50 min, svarer det til 40 dråber pr min (2000 dråber: 50 min), ved indløb på 25 min, svarer det til 80 dråber pr min.
- Efter indgift af lægemidler skal kateteret gennemskylles med sterilt saltvand (NaCl 0,9%) min 3ml og adgangsport desinficeres med ethanol spritswaps.

Manipulation af systemet skal begrænses, da det giver en øget infektionsrisiko.

Hygiejne i Hjemmeplejen og på Plejehjem

Udarbejdet af
Hygiejnesygeplejerske
Birgitte Sachmann og
Christina Niemann
Godkendt af
Maranne Hansen
Version 2.2

Perifere venekatetre (PVK)

Gældende fra marts 2022
Rev. senest marts 2025

Infusionsvæske tilkoblet borgeren må højst anvendes i 24 timer, og er der tilsat lægemidler, skal infusionen opstartes umiddelbart efter opblanding, og anvendes indenfor det af producenten fastsatte tidsrum, dog højst 24 timer. Er der tilsat lægemiddel, skal infusionssættet udskiftes hvis det frakobles.

Hvis infusionssæt med isotonisk væske ikke frakobles adgangsporten, må det anvendes i op til 4 døgn.

Ampuller anvendes umiddelbart efter anbrud, og ampullens hals desinficeres før den brydes.

Ampulknækker skal være engangs.

Kanyler, optrækskanyler uden membran og sprøjter må ikke anvendes mere end en gang. Ved brug af hætteglas, skal indstiksmembranen altid desinficeres inden indstik af kanyler.

Forbindskift

Steril forbinding af steril gaze skiftes minimum hver 2. dag

Steril transparent, semipermeabel forbinding skiftes minimum hver 7. dag

Ved skift af forbinding anvendes non – touch teknik eller steril teknik. Forbindingen skiftes hvis den er fugtig, løs, forurenset eller ved feber af ukendt årsag. Indstiksstedet må ikke berøres når forbindingen skiftes.

- Hænderne desinficeres og den sterile forbinding gøres klar og lægges ud på et sterilt afdækningsstykke (eller forbliver i den sterile indpakning)
- Der tages rene handsker på hvorefter den gamle forbinding fjernes
- Hånddesinfektion og rene handsker tages på (ved non-touch teknik), hvorefter huden desinficeres en gang med desinfektionsswaps der indeholder klorhexidin 0,5% samt alkohol 70-85% i et område der som minimum er så stort som fikseringsplasterets størrelse
- Huden skal være helt tør inden man sætter ny plasterforbinding på
- Plaster påsættes som anvist, på skrå

Skift af PVK

Kateteret skiftes efter individuel vurdering ved tegn på infektion, hvis kateteret fungerer dårligt og når hele hele bendlingen er afsluttet. Dvs så længe kateteret fungerer uden problemer, og der ikke er tegn på infektion, skal et ikke skiftes.

Er det ikke muligt at anlægge, kontaktes akut sygeplejersken, som afprøver 1-2 gange, og hvis dette heller ikke lykkes, skal sygehuset kontaktes efter aftale.

Hygiejne i Hjemmeplejen og på Plejehjem

Udarbejdet af
Hygiejnesygeplejerske
Birgitte Sachmann og
Christina Niemann
Godkendt af
Maranne Hansen
Version 2.2

Perifere venekatetre (PVK)

Gældende fra marts 2022
Rev. senest marts 2025

Anlæggelse af PVK

- Evt hårfjerning varetages med klipper eller saks – ikke ved rasering.
- Der anvendes aseptisk non – touch teknik
- Klargøring af remedier på nysprittet bord eller sterilt/rent afdækningsstykke – anvend mindst mulig kateter størrelse.
- Stase kortvaring op mindst 15 cm fra indstiksstedet (anvend helst overekstremitet og vælg mindst mulig vene, der samtidig ikke er generende for borgeren).
- Håndhygiejne og rene handsker tages på
- Huden desinficeres i mindst hele plasterets størrelse med swaps indeholdende klorhexidin 0,5% samt alkohol 70-85% to gange, med mellemliggende tørring. Huden hvor man planlægger at stikke, må ikke berøres når den er desinficeret. Plasteret der påsættes må heller ikke berøres på indvendige side.
- Stik aldrig mere end en gang med samme kanyle. Lykkes det ikke ved første forsøg, tilkaldes akutsygeplejersken der må bruge 2 forsøg. Hvis dette heller ikke lykkes, kontaktes ansvarlig afdeling/læge for videre plan (evt. på sygehuset til ny anlægning, eller overgå til tablet behandling eller andet).
- Stilet må ikke genindføres.
- Staseslange tages af.
- Forbinding påsættes med non touch teknik og påføres dato.
- Kontroller beliggenhed ved frit tilbageløb og beliggenhed ved gennemskylning af kateteret med sterilt saltvand (NaCl 0,9%)
- Dato for anlæggelse dokumenteres i Nexus.

Håndtering af affald

Medicinbeholder, minibag, infusionslanger med lægemiddelrester håndteres som almindeligt affald, og evt. nål som risiko affald i gul bøtte. Eventuel overskydende medicin eller delvis brugte medicinbeholdere, medbringes på sygehuset ved næste besøg.

Referencer

Samarbejdsaftale for iv behandling i nærområdet, Kolding sygehus

Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer, Intravaskulære katetre, SSI, CEI, 2016, udgave 2.1

Hygiejne i Hjemmeplejen og på Plejehjem

Udarbejdet af
Hygiejnesygeplejerske
Birgitte Sachmann og
Christina Niemann
Godkendt af
Maranne Hansen
Version 2.2

Perifere venekatetre (PVK)

Gældende fra marts 2022
Rev. senest marts 2025

<https://hygiejne.ssi.dk/NIRivkatetre>

Nationale infektionshygiejniske retningslinjer om håndhygiejne, CEI, 1. udgave 2013

<https://hygiejne.ssi.dk/NIRhaandhygiejne>

National infektionshygiejnisk retningslinje for desinfektion i sundhedssektoren, CEI udgave 1.3 2018

<https://hygiejne.ssi.dk/NIRdesinfektion>